

Politici, pas op uw taal

De taalverruwing in de politiek wijst op een gebrek aan argumenten

'De boel besodemieteren', 'linkse mafkezen', 'belazeren'. Deze woorden en zinnen vlogen afgelopen dagen over de tafels in de discussie over Mauro Manuel. Het lijkt een trend in de Tweede Kamer, het verruwde taalgebruik. Wie denkt dat deze taal vooral uit de mond van PVV-ers komt, heeft het mis. Ook de lieve Tofik Dibi (GroenLinks) bezondigde zich eraan: op twitter noemde hij de PVV een 'stelletje racisten'. Het argument? "Ik gebruik dat woord alleen als het echt moet. Te vaak inflatie door slordig gebruik."

Gewenning

Natuurlijk, Wilders heeft z'n invloed: 'Doe eens even normaal' was trending topic. Maar is het juist het taalgebruik van Wilders als plat en ongepast weg te zetten? Herinneren we ons 'flapdrol' (Marijnissen) en 'idioten' (Rutte) nog? Vroeger werden woorden als 'oorlogsmisdadiger' en 'chantage' in Kamerverslagen vervangen door puntjes. De zin 'de minister liegt' werd door de toenmalige Kamervoorzitter Dolman verboden. Een van zijn opvolgers, Deetman, vond echter het weglaten van deze woorden in de notulen 'uit de tijd'. In 2001 werd de zogenaamde schrapbepaling afgeschaft, maar het is er sindsdien niet fraaier op geworden. We wennen, als we niet oppassen, aan deze verruwing. Politici moeten oppassen dat de taal van de straat, niet de taal van de staat wordt.

De context

Het hanteren van verruwd taalgebruik is niet creatief of sterk. Het gebruik van krachttermen is een zwaktebod. Het kwalificeren van taalgebruik is lastig, omdat het riekt naar normativiteit. Want wie bepaalt wat goed en slecht taalgebruik is? Wat voor de één kwetsend is, hoeft het voor de ander niet te zijn. Een zin als 'doe eens normaal, man' zou gepast zijn wanneer iemand tegen je opbotst in de kroeg, maar niet om te gebruiken tijdens een debat.

De context maakt de spreker en de spreker maakt de context. Politici moeten zich ervan bewust zijn dat zij op een belangrijk podium acteren. Zij zijn geen marktkoopman, die hun waar kwijt moeten (aan het einde van de dag nog iets goedkoper). Ze zijn onderdeel van de wetgevende macht. Bij macht en gezag horen een bepaalde afstand en verhevenheid. Het is belangrijk de context waar binnen zij acteren, niet uit het oog te verliezen. Door af te wijken van de context, wijk je af van de inhoud en ben je minder informatief.

De verheffing van lelijkheid

Het gebruik van scheldwoorden, grove, inhoudsloze taal is een gebrek aan argumenten en een gebrek aan woorden. Door het gebruik van dergelijk verruwd taalgebruik doe je als politicus (of gezagsdrager) mee aan de verheffing van lelijkheid. Uit recent onderzoek blijkt dat jongvolwassenen verruwd taalgebruik ongepast en onwenselijk vinden. Daarnaast vinden ze verruwde taal ('mongool', 'puinhoop in Den Haag') minder informatief. Dat is niet zo gek, want iemand die zich constructief en verstandig over een bepaald probleem uitlaat, zal eerder worden geloofd dan iemand die dat op tegenovergestelde wijze doet.

De invloed van dit soort taalgebruik en gedrag is groot. Populair, stevig taalgebruik lijkt aan te slaan bij de kiezer en zelfs bij keurige fractievoorzitters zie je dit soort taalgebruik terugkomen. Ze beïnvloeden niet alleen de 'mensen thuis', maar ook elkaar. En door niet corrigerend op te treden of elkaar op dit gedrag te wijzen, permitteren ze zich steeds meer vrijheid.

Hoe nu verder?

Maar hoe nu verder? Moet de Kamervoorzitter vaker ingrijpen? Moet de gele kaart van de Bond tegen het Vloeken opnieuw worden ingevoerd? De Kamervoorzitter en de aanwezigheid van de Bond tegen het Vloeken hebben zeker een functie. De aanwezigheid van deze spilfiguren heeft een remmende werking en kan werken als katalysator om respectvol taalgebruik te stimuleren. Publiciste Agnies Pauw van Wieldrecht schreef ooit: "Men zou zich moeten laten kennen, door het spreken van een mooi, juist geformuleerd en subtiel genuanceerd Nederlands."

Houd als spreker rekening met de context. Leef je in. Formuleer zorgvuldig. Kanaliseer emoties. De inhoud is de grens waarbinnen je alle vrijheid hebt. Laten we het niet alleen hebben over betekenisvolle, duidelijke en respectvolle taal. Laten we het vooral *doen*. Te beginnen in de politiek, want politici dienen het goede voorbeeld te geven. Anders loopt het, zoals Wilders het 'mooi' kan

verwoorden, de spuigaten uit.

Esmee Weerden schreef de scriptie 'Fatsoen moet je doen!' (een experimenteel onderzoek onder jongvolwassenen naar de effecten van taalverruwing in internetreacties) aan de Universiteit Utrecht en Hans Alderliesten is persvoorlichter van de Bond tegen het vloeken.